

КРЕАТИВНИЙ СЕКТОР: ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена комплексному теоретико-методологічному дослідженню інституційних засад становлення та розвитку креативного сектору в Україні. На основі системного підходу визначено, що креативна економіка є складною соціально-економічною екосистемою, ефективність функціонування якої залежить від гармонійного поєднання комплексу економічних, технологічних, соціальних та культурних чинників. З метою усунення категоріально-понятійної невизначеності проведено чітке розмежування між поняттями «креативні індустрії» (мікрорівень), «креативний сектор» (мезорівень) та «креативна економіка» (макрорівень).

Автори здійснили порівняльний аналіз європейського та вітчизняного досвіду інституціоналізації креативного сектору. Встановлено, що у європейському нормативно-правовому полі домінує використання поняття «культурні та креативні сектори», тоді як вітчизняне законодавство визначає ключовими «креативні індустрії» та «креативний продукт». Проаналізовано базові законодавчі акти України та ЄС, що закладають основи фінансової підтримки креативного сектору.

Виявлено, що інституційне забезпечення креативного сектору є багаторівневою системою, яка поєднує інститути з різних сфер господарської діяльності, які безпосередньо створюють середовище функціонування та регулюють діяльність суб'єктів креативного сектору економіки України на сучасному етапі його розвитку. Виокремлено ключові деструктивні чинники, які тривалий час стримували розвиток креативних індустрій у вітчизняній економіці. Обґрунтовано детермінуючий вплив цих факторів на формування неформальних інституцій (довіри, цінностей та культурних норм), а через них – на попит та пропозицію креативних продуктів в Україні.

Розкрито стратегічне значення креативного сектору для вітчизняної економіки в цілому та соціально-культурної сфери зокрема в умовах воєнного часу. Доведено, що креативний сектор є одним із ключових драйверів повоєнного відновлення та невід'ємною умовою інтеграції України в європейський соціокультурний та економічний простір, а тому критично важливим є створення фінансових і правових стимулів розвитку креативного підприємництва.

Ключові слова: креативна економіка, креативні індустрії, креативний сектор, цифровізація, інституціоналізація, екосистема, формальні інститути, неформальні інститути.